
C.Y.S.A.G. - CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL 21/11/2023

Presenoldeb :

Y Cyngorwyr : Menna Baines, Elin Walker Jones, Anne Lloyd-Jones, John P Roberts, Meryl Roberts, Angela Russell a Paul Rowlinson

Eraill:

Cristnogol a Chrefyddau Eraill ac Argyhoeddiadau Athronyddol Anghrefyddol : Eurfryn Davies (Undeb Bedyddwyr Cymru) a'r Parchedig Nick Sissons (Yr Eglwys Fethodistaidd)

Athrawon : Heledd W Jones (NEU), Eleri Moss (Cynrychiolydd Penaethiaid) ac Emma Roberts (UCAC)

Swyddogion : Einir Rh Davies a M Eirian Roberts (Swyddogion Cefnogi Aelodau), B Mair Huws (Swyddog Adnoddau Cynorthwyol a Chlerc CYSAG) a'r Cyfieithwyr

1. GWEDDI NEU FYFYRDOD TAWEL

Agorwyd y cyfarfod gyda gweddi gan Y Cyngorydd Paul Rowlinson a chyfle am fyfyrddod tawel.

2. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan Y Cyngorydd Beca Brown, Nathan Abrams, Bethan Davies Jones, Siôn Huws, Edward Parry-Jones a Gwawr M Williams a daeth ymddiheuriad hwyr i law gan Eirian Bradley Roberts

3. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

4. MATERION BRYD

Ni dderbyniwyd unrhyw fater bryd.

5. COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

PENDERFYNWYD derbyn cofnodion y cyfarfod o'r Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 4 Gorffennaf, 2023, fel rhai cywir a bu i'r Cadeirydd eu llofnodi.

6. DIWEDDARIADAU O GYFARFODYDD CYSAG BLAENOROL

Diweddariadau Gwynedd o Ran :

- i. Adroddiad Blynyddol CYSAG 2021 - 2022
- ii. Cefnogaeth Arbenigol i'r CYSAG
- iii. Gohebiaeth a anfonwyd ar ran CYSAG

i. Adroddiad Blynyddol CYSAG 2021-2022

Cadarnhawyd bod y newidiadau a drafodwyd yn y cyfarfod blaenorol wedi eu cwblhau ac y bydd y gwaith ar Adroddiad Blynyddol CYSAG 2022-2023 yn cael sylw maes o law.

ii. Cefnogaeth Arbenigol i'r CYSAG

Atgoffwyd pawb y bu i'r gefnogaeth arbenigol gan Swyddog GwE gael ei dynnu yn ôl yn 2018, ac o ganlyniad nad oedd arbenigedd ar y Pwyllgor ers hynny, oedd wedi profi yn rhwystredig. Cadarnhawyd fod y Pennaeth Addysg ar y pryd wedi bod mewn trafodaethau gyda GwE i adfer y gefnogaeth a chadarnhawyd y bydd Bethan James yn cefnogi o hyn ymlaen. Adroddwyd na fydd y gefnogaeth ar yr un lefel ag a oedd yn flaenorol, ond y bydd Bethan James yn mynychu cyfarfodydd CYSAG ac yn rhoi hanner diwrnod o gefnogaeth, ac fel man cychwyn y bydd yn rhoi cyflwyniad yn y cyfarfod nesaf.

iii. Gohebiaeth a anfonwyd ar ran CYSAG

Yn y cyfarfod blaenorol cytunwyd i ysgrifennu at GwE i ofn am eglurder ar rôl GwE ond cadarnhawyd nad anfonwyd y llythyr, ac yn hytrach na hyn bydd Bethan James yn rhoi cyflwyniad yn y cyfarfod nesaf ar y gefnogaeth mae GwE yn ei rhoi yn y maes dysgu yma. Yn y cyfarfod blaenorol hefyd, cytunwyd i lythyru CBAC a Llywodraeth Cymru yn gofyn iddynt wneud yn siŵr eu bod yn darparu Adnoddau Cymraeg; eto nodwyd bod llythyr wedi ei ddrafftio ond nad oedd wedi ei anfon.

PENDERFYNWYD: Derbyn y diweddariadau uchod gan edrych ymlaen at groesawu Bethan James i'w rôl newydd gyda CYSAG.

7. DIWEDDARIAD AR Y GWAITH O DDATBLYGU Y CANLLAWIAU ADDOLI AR Y CYD

Atgoffwyd pawb o gefndir y sefylla ble gofynnwyd am enwebiadau rhai misoedd ôl erbyn hyn, i edrych ar y canllawiau presennol gan eu bod wedi dyddio. 'Roedd pawb yn cytuno eu bod yn anaddas erbyn hyn, ac o ganlyniad cynigiodd Y Parchedig Nick Sissons a'r Cynghorydd Elin Walker Jones edrych ar y Canllawiau presennol.

Adroddodd Y Parchedig Sissons, ar ôl edrych ar y canllawiau presennol, ei bod wedi dod yn amlwg faint o waith oedd ei angen, ac awgrymodd nad oedd gwerth mewn mynd drwy'r ddogfen bresennol a'i haddasu gan fod materion ehangach angen sylw, yn enwedig yr angen i adolygu'r ddeddfwriaeth ar addoli ar y cyd. Tybed a oedd unrhyw un yn ymwybodol beth oedd yr ysgolion yn ei wneud ar hyn o bryd? Roedd y Parchedig Sissons yn teimlo bod rôl yma i'r Eglwysy arwain ar y gwaith gan fod gwir angen dogfen fwy addas erbyn hyn.

Cyfeiriodd at y papur ble roedd 4 opsiwn wedi ei gynnig sef

Opsiwn 1: Gwneud dim

Opsiwn 2: Addasu y Polisi presennol

Opsiwn 3: Ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i ofyn iddynt gymryd y mater o Addoli ar y Cyd neu gynulliad o ddifri, ac adolygu'r ddeddfwriaeth fel mater brys.

Opsiwn 4: Cyfaddawd? Ysgrifennu at Lywodraeth Cymru a chreu polisi newydd sydd yn ystyried anghenion iechedd meddwl, ysbrydol a moesol plant a phobl ifanc o ddifri. Polisi sy'n cael ei ysgrifennu gan y rhai sy'n ymgymryd â'r gwaith yma o fewn ysgolion yn rheolaidd : Polisi sydd yn rhoi gwerth ar gymuned ysgol-gyfan.

Nododd Y Parchedig Sissons y bydd y sefyllfa yn parhau i fod yn ofidus nes bydd y ddeddfwriaeth yn cael ei newid, a nododd ei bryder bod cyd-addoli yn fater rhy bwysig i'w adael ar yr ochr.

Ehangodd Y Cynghorydd Walker Jones ar yr uchod gan nodi bod cyfle yn cael ei golli i gyfarch y mater o gyd-addoli ac na fyddai addasu'r ddogfen bresennol yn unig yn cyfarch y mater.

Adroddodd ei phryder hefyd ei bod yn ymddangos nad yw Llywodraeth Cymru nac ESTYN yn cymryd y mater o ddifrif, ac o ganlyniad bod angen i CYSAG wneud rhywbeth ar fyrder er mwyn mynd i'r afael â'r sefyllfa.

Diolchwyd i'r Parchedig Nick Sissons a'r Cynghorydd Elin Walker Jones am eu gwaith yn mynd at wraidd y mater ac agorwyd y llawr i sylwadau.

Nodwyd pryder nad oedd yn hollol glir beth oedd yn digwydd mewn ysgolion ar hyn o bryd a chwestiynwyd paham nad oedd adroddiadau ESTYN yn dod i sylw CYSAG erbyn hyn? Cadarnhaodd y Swyddog Adnoddau Cynorthwyol a Chlerc CYSAG bod ffurf adroddiadau ESTYN yn wahanol erbyn hyn, gyda ychydig iawn o gyfeiriad at gyd-addoli.

Nodwyd yr ymdeimlad ei bod yn ddyletswydd ar Aelodau CYSAG i fonitro beth sydd yn digwydd yn yr ysgolion, ond cwestiynwyd a yw derbyn gwahoddiad i fynd i wasanaeth mewn ysgol yn golygu bod gwasanaeth yn cael ei gynnal yn rheolaidd mewn gwirionedd?

Adroddwyd bod ysgolion yn gwneud ceisiadau am gopi o'r canllawiau, felly mae cyfrifoldeb ar y Cyngor i'w gwneud yn addas i bwrpas ac awgrymwyd efallai bod angen gofyn i CYSAGauC godi'r mater gyda'r holl GYSAGau, gan edrych arno yn genedlaethol. Yn ychwanegol, nodwyd y byddai yn rhaid i unrhyw newidiadau gael eu gwneud gan unigolion sydd yn hyddysg yn y maes.

Nodwyd pwysigrwydd dod â phlant at ei gilydd a bod angen rhoi llawer o ystyriaeth i wneud y dasg yn dda, gan efallai gynnig rhywbeth creadigol, yn enwedig o nodi'r sylwadau bod diffyg gofod mewn rhai ysgolion a bod cyfle yn cael ei golli yma i ymgynnull.

Cymerwyd y cyfle i holi arbenigwyr o'r maes addysg am eu profiadau hwy a nododd un bod gwasanaeth i wahanol flwyddyn ysgol yn cael ei gynnal bob wythnos, gan gyfuno blynyddoedd pan fo modd, ond ei fod yn her cael y plant i gyd i mewn i'r Neuadd. Nodwyd bod manteision i gyd-addoli ond bod COVID wedi cael effaith negyddol ar sgiliau gwrando a chanolbwyntio plant. Ychwanegwyd at hyn gan nodi bod angen i blant weld gwerth mewn cyd-addoli. O ran cael pawb i'r Neuadd ar yr un pryd, nodwyd bod rhai ysgolion â niferoedd uchel o blant mewn rhai blynyddoedd ac mai cyd-addoli blwyddyn ar y tro yw'r unig opsiwn. Cyfeiriwyd at drefn 'Munud i Feddwl' ble mae sleid yn cael ei gosod ar y bwrdd gwyn yn yr ystafell gofrestru gan roi cyfle i ddisgyblion fyfyrion ar yr hyn sydd arni yn ystod yr amser cofrestru.

'Roedd nifer o'r Aelodau yn awyddus i fynd â'r mater ymhellach, megis trafod gyda chyrff cenedlaethol yr holl eglwysi yng Nghymru, ei godi gyda CCYSAGauC, disgwyl am newid mewn deddfwriaeth drwy Lywodraeth Cymru a holi ysgolion unigol, ond nodwyd pryder o ran arafwch yr amserlen gyda rhai o'r opsiynau, a'r ymdeimlad bod angen gwneud rhywbeth ar fyrder.

Diolchwyd am y cynigion uchod, gan nodi efallai bod opsiynau eraill, ond beth bynnag oedd yr opsiwn gorau, roedd ymdeimlad bod angen rhywbeth mwy defnyddiol na'r hyn sydd ar gael ar hyn o bryd.

PENDERFYNWYD: Derbyn yr adroddiad a chynnig Y Parchedig Nick Sissons ein bod fel CYSAG yn ysgrifennu llythyr at CCYSAGauC a chyrff cenedlaethol yr holl eglwysi yng Nghymru i holi sut fyddai modd iddynt fod o gymorth i symud y mater yn ei flaen. Cytunodd y Parchedig Sissons i ddrafftio'r llythyr.

8. MATERION CCYSAGauC

I. Adroddiad am Weithgareddau y Gymdeithasfa : Cadeirydd

II. Adroddiad ar Gyfer y Flwyddyn Ariannol 2022/2023 : Trysorydd

III. Aelodaeth Pwyllgor Gwaith CCYSAGauC 2023/ 2024

IV. Cofnodion Drafft Cyfarfod CCYSAGauC Tymor yr Haf a Gynhaliwyd ar 19 Mehefin 2023

V. Cyfle i roi barn ar yr ymgynghoriad ar y cymhwyster newydd arfaethedig, Astudiaethau Crefyddol TGAU (dechrau dysgu 2026) (ar wefan CBAC)

VI. Cyfle i gyfrannu at lunio rhaglen gyffrous ar gyfer Cynhadledd 2024 a fydd yn cynnwys seminarau rhyngweithiol ar-lein rhad ac am ddim, yn ogystal â digwyddiad diwrnod y gynhadledd gorfforol.

Cyfeiriwyd at yr uchod oedd wedi eu rhannu er gwybodaeth, a chymerwyd y cyfle i rannu diweddariadau o gyfarfod diwethaf y CCYSAGauC fel a ganlyn :
Data Ysgolion – codwyd y pryder nad oedd y data arferol ar gael, ond cafwyd cadarnhad y byddai mwy o ddata ar gael, gyda rhybudd iechyd nad oedd i'w ddefnyddio i wneud cymhariaethau.
Cyfeiriwyd at yr Adnoddau Dysgu Cenedlaethol gan dynnu sylw penodol at y modiwl Llywodraethwyr a gofynnwyd i'r Adnoddau gael eu hybu.
Cadarnhawyd y bydd cyd-addoli yn destun yn y Gynhadledd Flynyddol 2024

Tynnwyd sylw at yr Ymgynghoriad ar y cymhwyster newydd arfaethedig gan nodi ei bod yn hynod bwysig i athrawon yn benodol gymryd y cyfle i ymateb i'r ymgynghoriad.

Nodwyd bod y cwestiwn ynglŷn â Dysgu CA4 angen ystyriaeth, a chymerwyd y cyfle i gadarnhau y bydd yn cael ei asesu yn ffurfiol.

PENDERFYNWYD: Derbyn yr ohebiaeth gan CCYSAGauC a'r diweddariadau perthnasol.

Diolchwyd i bawb am eu sylwadau

Dechreuodd y cyfarfod am 3.30 p.m. a daeth i ben am 16:35 p.m.

CADEIRYDD